Υπόθεση 154/84

Fleischwaren- und Konserven-Fabrik (FKF) Schulz und Berndt GmbH
κατά
Hauptzollamt Berlin-Süd

(αίτηση του Finanzgericht του Βερολίνου
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης)

« Βόειο κρέας προοριζόμενο για παρασκευή κονσερβών κρέατος — Απαλλαγή από την εισφορά »

Περίληψη

Γεωργία — Κοινή οργάνωση αγορών — Βόειο κρέας — Κατεψυγμένο κρέας προοριζόμενο για μεταποίηση — Εισαγωγή κατά την οποία αναστέλλεται η εισφορά — Απόδειξη της μεταποίησης — Τρόποι — Κανονισμός 3584/81 — Αναδρομική εφαρμογή

(Κανονισμός της Επιτροπής 1136/79, άρθρο 2, παράγραφοι 3 και 4, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 3584/81)

Ο κανονισμός 3584/81 της Επιτροπής, περί τροποποιήσεως του κανονισμού 1136/79 περί καθορισμού των λεπτομερειών εφαρμογής των σχετικών με το ειδικό καθεστώς κατά την εισαγωγή ορισμένων βοείων κατεψυγμένων κρεάτων, προοριζομένων για μεταποίηση, εφαρμόζεται επίσης σε πράξεις που πραγματοποιήθηκαν πριν από την έναρξη της ισχύος του, υπό τον όρο, εν πάση περιπτώσει, ότι οι ενδιαφερόμενοι εισαγωγείς προσκόμισαν την απόδειξη της ποσότητας κρέατος που πράγματι μεταποιήθηκε εντός της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1136/79.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PIETER VERLOREN VAN THEMAAT
της 2ας Ιουλίου 1985 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

I. Τα βασικά δεδομένα της υπόθεσης

Για μια σύντομη περιγραφή των διατάξεων και των σχετικών πραγματικών περιστατικών, καθώς και των ερωτημάτων που υπέβαλε ο παραπέμπων δικαστής στην προκειμένη υπόθεση, θα αναφερθώ με αυτές τις προτάσεις στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Δεδομένου ότι κατά την άποψή μου τα δεδομένα αυτά έχουν αποφασιστική σημασία για την εκτίμηση της υπόθεσης θα προσθέσω

* Μετάφραση από τα ολλανδικά.

στα πραγματικά περιστατικά ορισμένα δεδομένα που εμφανίστηκαν κατά την έγγραφη και προφορική διαδικασία.

Δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 805/68 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1968, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/003, σ. 72) όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 425/77 του Συμβουλίου της 14ης Φεβρουαρίου 1977 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/017, σ. 192) τα κατεψυγμένα κρέατα που προορίζονται για κονσερβοποίηση, που δεν περιέχουν άλλα χαρακτηριστικά συστατικά στοιχεία εκτός από βόειο κρέας και πηκτή, απολαύουν ολικής αναστολής της εισφοράς.

Για την κρίσιμη χρονική περίοδο οι λεπτομέρειες εφαρμογής του εν λόγω ειδικού καθεστώτος εισαγωγής περιέχονται στον κανονισμό 1136/79 της Επιτροπής, της 8ης Ιουνίου 1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/025, σ. 124).

Για να διασφαλιστεί η τήρηση του προορισμού που προβλέπεται από την κοινοτική νομοθεσία, το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β), απαιτεί την παροχή εγγυήσεως. Δυνάμει της τρίτης παραγράφου του ίδιου άρθρου, η εν λόγω εγγύηση αποδεσμεύεται μόνο εάν εντός προθεσμίας επτά μηνών μετά το μήνα της εισαγωγής, προσκομίζεται απόδειξη ότι το σύνολο ή μέρος του εισαχθέντος κατεψυγμένου κρέατος μεταποιήθηκε.

Η τέταρτη παράγραφος έχει ως εξής:

« Για το εισαγόμενο κατεψυγμένο κρέας υπό το καθεστώς που προβλέπεται στην παράγραφο 1, υπό α), περίπτωση αα) (δηλαδή το κρέας που προορίζεται για κονσερβοποίηση) η απόδειξη που αναφέρεται στην παράγραφο 3 δύναται να θεωρηθεί ως παρασχεθείσα μόνο εφόσον οι ποσότητες των κονσερβών των παρασκευασθεισών από αυτό το κρέας αντιστοιχούν τουλάχιστον στην εισαχθείσα ποσότητα.

Οι συντελεστές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της ποσότητας των κατεψυγμένων αποστεωθέντων κρεάτων τα οποία περιέχονται σε μια ορισμένη ποσότητα κονσερβών προσδιορίζονται στο παράρτημα. »

Σύμφωνα με το παράρτημα του κανονισμού 1136/79 οι εν λόγω συντελεστές είναι οι εξής:

Προϊόντα	Συντελεστές
I. Κονσέρβες άλλες από τις ομογενοποιημένες που περιέχουν τα ακόλουθα ποσοστά βοείου κρέατος:	
1) 80 % ή πλέον κρέατος, με εξαίρεση τα παραπροϊόντα σφαγίων και το λίπος	1,50
2) 60 % ή πλέον και ολιγότερο του 80 % κρέατος, με εξαίρεση τα παραπροϊόντα σφαγίων και το λίπος	1,10
3) 40 % ή πλέον και ολιγότερο του 60 % κρέατος, με εξαίρεση τα παραπροϊόντα σφαγίων και το λίπος	0,90
4) 20 % ή πλέον και ολιγότερο του 40 % κρέατος, με εξαίρεση τα παραπροϊόντα σφαγίων και το λίπος	0,30
II. Για τις ομογενοποιημένες κονσέρβες, ο συντελεστής που εφαρμόζεται είναι ίσος με τον αριθμό που αντιστοιχεί στην ποσότητα εκφρασμένη σε χιλιόγραμμα αποστεωμένου κατεψυγμένου κρέατος, το οποίο χρησιμοποιείται για την παρασκευή ενός χιλιογράμμου κονσερβών.	

Έγγραφο που απηύθυνε το αρμόδιο γερμανικό ομοσπονδιακό υπουργείο προς τη γενική διεύθυνση γεωργίας της Επιτροπής υπό ημερομηνία 17 Οκτωβρίου 1980 και το οποίο προσαρτάται στις γραπτές παρατηρήσεις της Επιτροπής, αποδεικνύει ότι η Επιτροπή γνώριζε τουλάχιστο από το 1980 ότι ο επίδικος συντελεστής του 0,30 για ορισμένους τύπους κονσερβών βοείου κρέατος της κατηγορίας I.4 ελάμβανε υπόψη του κατά τρόπο εντελώς ανεπαρκή την ποσότητα του κρέατος που είναι πραγματικά αναγκαία για την παραγωγή των εν λόγω κονσερβών. Σύμφωνα με ενδείξεις που προσκόμισε η ενάγουσα στην κυρία δίκη

κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και που δεν αμφισβητήθηκαν, παρόλον ότι ούτε επιβεβαιώθηκαν, προκύπτει ήδη από τις στατιστικές παραγωγής του 1953 και από αναλύσεις εμπορευμάτων που πραγματοποιήθηκαν από το 1962/63 ότι ο συντελεστής έπρεπε να αυξηθεί για σημαντικό αριθμό κονσερβών της επίδικης κατηγορίας (37 000 τόνοι το 1953, 57 000 τόνοι το 1964, 52 000 τόνοι το 1979 και 45 000 τόνοι το 1980, δηλαδή περισσότερο από το ήμισυ της ομάδας των κονσερβών για την οποία πρόκειται), σε 0,50 ή και περισσότερο [1]. Για τα προϊόντα που αντιπροσωπεύουν τη μεγαλύτερη μερίδα της αγοράς, ο εν λόγω συντελεστής έπρεπε μάλιστα να είναι 0,60 σύμφωνα με την ανάλυση των εν λόγω προϊόντων που πραγματοποιήθηκε στη Γερμανία το 1980, και ο οποίος συντελεστής είναι άλλωστε εκείνος τον οποίο πρότεινε η Επιτροπή στο έγγραφο εργασίας της VI/4443/81, που κατατέθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Σύμφωνα με το εν λόγω έγγραφο, η Επιτροπή είχε σχετικά υπόψη της ειδικότερα το προϊόν που φέρει το όνομα « Gulasch ».

Εντούτοις, με τον κανονισμό 3584/81 της 14ης Δεκεμβρίου 1981 (ΕΕ 1981, L 359, σ. 16), που τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1982, η Επιτροπή τελικά υιοθέτησε διαφορετική λύση και πρόσθεσε στο άρθρο 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 1136/79 το επόμενο εδάφιο:

« Εάν η ποσότητα κρέατος που είναι αναγκαία για την παρασκευή ενός των προϊόντων που αναφέρονται στο παράρτημα, σημείο I.4, απέχει πολύ από την ποσότητα που προκύπτει από την εφαρμογή του συντελεστή 0,30 που προβλέπεται για τα προϊόντα αυτά, ο αρμόδιος οργανισμός δύναται να δεχτεί, στο πλαίσιο της διοικητικής επιβλέψεως και κατόπιν αιτήσεως της επιχειρήσεως μεταποιήσεως που αναφέρεται στην αίτηση πιστοποιητικού, μία προσωπική απόδειξη που αφορά την ποσότητα κατεψυγμένου κρέατος που είναι απαραίτητη για την παρασκευή του προϊόντος. »

Η εταιρία Fleischwaren- und Konserven-Fabrik Schultz und Berndt GmbH (στο εξής FKF) παράγει κονσέρβες που περιέχουν βόειο κρέας μεταξύ 20 % και 40 %. Κατά την περίοδο από 6 Σεπτεμβρίου 1979 μέχρι 28 Απριλίου 1980, εισήγαγε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ποσότητες κατεψυγμένου βοείου κρέατος προελεύσεως Αργεντινής. Δεδομένου ότι οι ποσότητες αυτές προορίζονταν για κονσερβοποίηση, δεν εισπράχθηκε καμία εισφορά. Οι αρμόδιες όμως τελωνειακές αρχές διαπίστωσαν πάντα ότι, εφαρμόζοντας το συντελεστή 0,30 που ορίζει ο κανονισμός 1136/79 για τις κονσέρβες που περιέχουν κρέας 20 % ώς 40 %, η ποσότητα του κρέατος του οποίου η μεταποίηση αποδεικνυόταν ήταν κατώτερη από την εισαχθείσα ποσότητα. Κατά συνέπεια, ζήτησαν από την FKF την καταβολή εισφοράς για τις ποσότητες κρέατος των οποίων η κονσερβοποίηση δεν αποδεικνυόταν.

Η FKF δεν δέχτηκε αυτό το αίτημα ισχυριζόμενη ότι η ποσότητα του κρέατος που χρησιμοποιήθηκε πραγματικά για την παρασκευή των κονσερβών αντιστοιχούσε σε συντελεστή 0,45 σε σχέση με το συνολικό βάρος του τελικού προϊόντος και όχι σε 0,30 όπως προβλέπει το παράρτημα του κανονισμού 1136/79.

Με Διάταξη της 22ας Δεκεμβρίου 1983, το Finanzgericht Βερολίνου που επελήφθη της διαφοράς αποφάσισε να αναβάλει την έκδοση οριστικής απόφασης και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

« α) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3584/81 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 1981 (ΕΕ L 359, σ. 16) περιέχει διαδικαστικό κανόνα που εφαρμόζεται αναδρομικώς, επομένως και σε πραγματικά περιστατικά που συνέβησαν πριν από την έκδοσή του;

Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό:

β) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1136/79 της Επιτροπής, της 8ης Ιουνίου 1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/025, σ. 124) έχει την έννοια ότι η

1 — Μπορεί να γίνει δεκτό, και η Επιτροπή άλλωστε το τόνισε στο τέλος της επ' ακροατηρίου συζητήσεως ότι οι αναφερόμενες ποσότητες αναφέρονται επίσης κατά πάσα πιθανότητα (λόγω των περιορισμένων εισαγωγών) σε βόειο κρέας προερχόμενο από την Κοινότητα. Η ενάγουσα στην κύρια δίκη παρατήρησε όμως βασίμως ότι μπορεί να γίνει η σκέψη ότι για το φθηνότερο εισαγόμενο βόειο κρέας η σχετική σημασία των εν λόγω κονσερβών που περιέχουν περισσότερο κρέας ήταν στην πραγματικότητα πολύ μεγαλύτερη παρά για το κρέας καταγωγής της Κοινότητας που μεταποιήθηκε.

απόδειξη μεταποιήσεως παρέχεται μόνο κατ' εφαρμογή του καλούμενου κανόνα των συντελεστών, ακόμα και αν αποδεικνύεται ότι το αποτέλεσμα που προκύπτει κατ' αυτό τον τρόπο είναι εσφαλμένο;

γ) Τα ποσοστά βοείου κρέατος που αναφέρονται στο παράρτημα του κανονισμού 1136/79 αφορούν μόνο το βόειο κρέας που απομένει μέσα στις κονσέρβες ή και το ζωμό κρέατος (πηκτή) που εξάγεται από το βόειο κρέας κατά τη μεταποίηση;

δ) Είναι ανίσχυρος ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1136/79 επειδή δεν ρυθμίζει τα θέματα που τίθενται με τα ερωτήματα β) και γ) και ο καλούμενος κανόνας των συντελεστών παραβιάζει την αρχή της ισότητας επειδή, για παράδειγμα, προβλέπει την εφαρμογή συντελεστή 0,3 για ποσοστό βοείου κρέατος 39 % ενώ για ποσοστό 40 % ο συντελεστής είναι 0,9 — επομένως τρεις φορές μεγαλύτερος; »

II. Απάντηση στα υποβληθέντα ερωτήματα

II.1. *Προκαταρκτικές παρατηρήσεις*

Προκειμένου να εκτιμηθεί η υπό κρίση υπόθεση, λαμβάνω ως αφετηρία, βάσει των προαναφερθέντων σχετικών πραγματικών περιστατικών, ότι έχει επαρκώς αποδειχθεί, κατά την άποψή μου, ότι ο συντελεστής 0,30 τον οποίο ορίζει το παράρτημα του κανονισμού 1136/79 για την ομάδα των κονσερβών Ι.4 ήταν ήδη από τη θέσπιση του εν λόγω κανονισμού καθαρά κατώτερος, για ορισμένα προϊόντα της ομάδας αυτής που αντιπροσώπευαν σημαντική μερίδα της αγοράς (πιθανώς πλέον των 50 %) από αυτό που μπορεί να θεωρηθεί σύμφωνο προς το βασικό κανόνα του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού. Ο εν λόγω κανόνας έχει ως εξής:

« Εκτός από την περίπτωση ανωτέρας βίας, η ασφάλεια που προβλέπεται στην παράγραφο 1 υπό β) αποδεσμεύεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, μόνο εάν, εντός προθεσμίας επτά μηνών μετά το μήνα της εισαγωγής προσκομίζεται απόδειξη, ικανοποιούσα τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους εισαγωγής ότι, εντός των τριών μηνών που ακολουθούν το μήνα της εισαγωγής, το σύνολο ή μέρος του εισαχθέντος κατεψυγμένου κρέατος μεταποιήθηκε στη βιομηχανία που αναφέρεται στο πιστοποιητικό εισαγωγής. »

Ο εν λόγω κανόνας προσδίδει επομένως σημασία στην απόδειξη της μεταποίησης του συνόλου ή μέρους του εισαχθέντος κατεψυγμένου κρέατος προς κονσερβοποίηση.

Δεύτερον, διαπιστώνεται ότι σύμφωνα με τις δηλώσεις τόσο της ενάγουσας στην κύρια δίκη όσο και της Επιτροπής κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και οι οποίες συμπίπτουν, το σημαντικό αυτό σφάλμα όσον αφορά τα πραγματικά στοιχεία επί των οποίων βασίζεται ο επίδικος συντελεστής εμφανίστηκε μόλις το 1980. Αυτή η καθυστερημένη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών οφείλεται στο ότι μέχρι τα μέσα του 1979 οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών (κυρίως δε οι αρχές της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας) αρκέστηκαν στην απόδειξη της πραγματικής μεταποίησης του εισαχθέντος κατεψυγμένου κρέατος χωρίς να εφαρμόζουν με την ευκαιρία αυτή τον κανόνα των συντελεστών. Στη συγκεκριμένη περίπτωση αυτό αποδεικνύεται άλλωστε από την τρίτη παράγραφο του σκεπτικού της Διάταξης περί παραπομπής.

Τρίτον, η Επιτροπή δήλωσε στο τέλος της αγόρευσής της, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι το συμπληρωματικό σύστημα αποδείξεως που θέσπισε ο κανονισμός 3584/81 αφορούσε όλα τα προϊόντα της ομάδας για την οποία πρόκειται ώστε να αποφεύγεται με τον τρόπο αυτό κάθε σχετική δυσμενής διάκριση. Παρόλον ότι ο εκπρόσωπος της Επιτροπής είχε δηλώσει, προηγουμένως, ότι ο επίδικος κανόνας των συντελεστών δεν παραβίαζε την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων που αναφέρεται στο άρθρο 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, αναγνώρισε έτσι, σιωπηρά,

κατά την άποψή μου, ότι το αρχικό σύστημα εισήγαγε διακρίσεις. Εν πάση περιπτώσει θεωρώ ότι δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ότι το εν λόγω σύστημα εισήγαγε διακρίσεις. Αντιθέτως προς ό, τι αναφέρεται στις τέσσερις πρώτες αιτιολογικές του σκέψεις, ο κανονισμός πράγματι καθιστά αδύνατες την εισαγωγή, με πλήρη αναστολή της εισφοράς, κατεψυγμένου βοείου κρέατος που διέπεται από τον κανονισμό και τη μεταποίηση του κρέατος αυτού για σημαντικές ποσότητες βοείου κρέατος που πράγματι έχουν χρησιμοποιηθεί, σύμφωνα με τις εν λόγω αιτιολογικές σκέψεις, για κονσερβοποίηση υπό την έννοια του κανονισμού. Η ελευθερία δράσεως της Επιτροπής δεν είναι τόσο ευρεία ώστε να μπορεί, κατά πρόδηλο τρόπο, να περιάγει σε δυσμενέστερη θέση ορισμένους παραγωγούς κονσερβών, οι οποίοι κατέχουν μαζί σημαντική μερίδα της αγοράς, σε σχέση με άλλους παραγωγούς που ανήκουν στην ίδια κατηγορία. Προφανώς, είμαι της γνώμης ότι ο προσδιορισμός του συντελεστή που αφορά την κατηγορία I.4 στο παράρτημα του κανονισμού 1136/79 βασίζεται σε εμφανή δυσμενή διάκριση υπο την έννοια του άρθρου 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ που απορρέει από σημαντική πλάνη περί την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών.

Σχετικά, η λύση που ενδείκνυται περισσότερο στο τιθέμενο πρόβλημα συνίσταται κατά τη γνώμη μου στην απάντηση στο τέταρτο ερώτημα του παραπέμποντος δικαστή ότι το άρθρο 2, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1136/79 είναι ανίσχυρο καθόσον η διάταξη αυτή αναφέρεται στην ομάδα I.4 του παραρτήματος του εν λόγω κανονισμού.

Εντούτοις, νομίζω ότι είναι δυνατή ολιγότερο ριζική λύση με απάντηση στο πρώτο ερώτημα του παραπέμποντος δικαστή.

II.2. *Απάντηση στο πρώτο ερώτημα*

Με το πρώτο του ερώτημα, ο παραπέμπων δικαστής ερωτά το Δικαστήριο, ως ήδη έχω αναφέρει, αν « ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3584/81 της Επιτροπής... περιέχει διαδικαστικό κανόνα που εφαρμόζεται αναδρομικώς, επομένως και σε πραγματικά περιστατικά που συνέβησαν πριν από την έκδοσή του ».

Όπως ενθυμείστε, η ίδια η Επιτροπή, κατά το τέλος της επ' ακροατηρίου συζήτησης, σε απάντηση ερωτήματος που της τέθηκε από ένα από τα μέλη του Δικαστηρίου, έδωσε καταφατική απάντηση κατά το μέτρο που έκρινε ότι το αναδρομικό αποτέλεσμα είναι δυνατό στις περιπτώσεις όπου μεταγενέστερη απόδειξη κατά την έννοια του εν λόγω κανονισμού προσκομίζεται σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1136/79 εντός προθεσμίας επτά μηνών από το μήνα της εισαγωγής.

Όσον αφορά το τιθέμενο από τον παραπέμποντα δικαστή ερώτημα γενικά (δηλαδή χωρίς παρόμοιο χρονικό περιορισμό), οι δύο διάδικοι επικαλέστηκαν, συνάγοντας διαφορετικά συμπεράσματα, την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Νοεμβρίου 1981 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις Salumi και λοιποί (υποθέσεις 212 ώς 217/80, Συλλογή 1981, σ. 2735). Η ένατη σκέψη της εν λόγω απόφασης αναφέρει κυρίως ότι « οι κανόνες διαδικασίας θεωρούνται γενικώς ως εφαρμοζόμενοι επί όλων των διαφορών που εκκρεμούν κατά το χρονικό σημείο που οι εν λόγω κανόνες τίθενται εν ισχύι ». Αυτή η φράση διευκρινίζεται με το απόσπασμα που ακολουθεί των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα Rozès (σ. 2755, δεξιά στήλη, τέταρτη παράγραφος): « Σύμφωνα με μια γενικώς αναγνωρισμένη στα δίκαια των κρατών μελών αρχή, οι δικονομικοί νόμοι, χωρίς να είναι γι'αυτό αναδρομικοί, εφαρμόζονται αμέσως εφ' όλων των διαφορών που εκκρεμούν κατά το χρόνο ενάρξεως της ισχύος τους ». Πολύ περισσότερο, προσθέτω, ένας τέτοιος δικονομικός κανόνας εφαρμόζεται, από τη φύση του, σε όλες τις διαδικασίες που κινούνται *μετά* την έναρξη της ισχύος του. Εξάλλου, η δυνατότητα του να αποτανθεί κανείς σε δικαστή συνδέεται αρρήκτως σε όλα τα κράτη μέλη με την ύπαρξη διοικητικής απόφασης. Όλη σας η νομολογία επί της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων στηρίζεται σ' αυτή την αρχή. Εφόσον

η απόδειξη της μεταποίησης κατά την υποβολή της αίτησης αποδεσμεύσεως της εγγυήσεως, την οποία η ενάγουσα στην κύρια δίκη έκρινε επαρκή και η οποία επίσης κρίθηκε επαρκής μέχρι τότε από τις αρμόδιες αρχές, προσκομίστηκε εντός της προβλεπόμενης από το άρθρο 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 1136/79 προθεσμίας, η συμπληρωματική δυνατότητα αποδείξεως μπορεί επομένως να προβληθεί επίσης, κατά τη γνώμη μου, με την ευκαιρία προσφυγής που ασκείται ενώπιον του αρμόδιου δικαστή μετά τη θέση σε ισχύ του κανονισμού 3584/81.

Για να είμαι πλήρης, θα προσθέσω εντούτοις τα ακόλουθα, λόγω της διατύπωσης του πρώτου ερωτήματος από τον παραπέμποντα δικαστή και των σκέψεων που ανέπτυξαν η Επιτροπή και η ενάγουσα στην κύρια δίκη σχετικά με τη φύση της δυνατότητας συμπληρωματικής αποδείξεως.

Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι το άρθρο 2 του κανονισμού 1136/79, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 3584/81, πρέπει να θεωρηθεί σαν ένα σύνολο και περιέχει κυρίως ουσιαστικούς κανόνες, δηλαδή αναφέρει τις υποχρεώσεις που πρέπει να εκπληρωθούν για την απόκτηση του ευεργετήματος της αναστολής της εισφοράς κατά την εισαγωγή. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι στο μέτρο που οι παράγραφοι 3 και 4 του προαναφερθέντος άρθρου αναφέρονται στην απόδειξη τηρήσεως των εν λόγω υποχρεώσεων, οι παράγραφοι αυτοί αφορούν τη διαδικασία που πρέπει να τηρηθεί στο πλαίσιο του ειδικού συστήματος εισαγωγής. Η Επιτροπή όμως θεωρεί ότι αυτοί οι διαδικαστικοί κανόνες βρίσκονται σε τόσο στενή σχέση, ως προς το περιεχόμενό τους, με τους ουσιαστικούς κανόνες ώστε δεν είναι από νομική άποψη δυνατό να εφαρμοστεί η τροποποίηση του άρθρου 2, παράγραφος 4, την οποία επέφερε ο κανονισμός 3584/81, σε καταστάσεις που προέκυψαν πριν από τη θέση σε ισχύ του εν λόγω κανονισμού. Η Επιτροπή σχετικά διαπιστώνει μια αναλογία με τη συγκεκριμένη κατάσταση που περιέγραψε το Δικαστήριο στη δεύτερη φράση της ενδέκατης σκέψης της προαναφερθείσας απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση Salumi, ως εξής: « Δεδομένου ότι το εν λόγω κείμενο έχει αντικαταστήσει τις σχετικές κανονιστικές εθνικές διατάξεις με κοινοτικές διατάξεις περιέχει τόσο διαδικαστικούς όσο και ουσιαστικούς κανόνες, οι οποίοι αποτελούν αδιαίρετο σύνολο, οι ειδικές διατάξεις του οποίου δεν δύνανται να εξετάζονται μεμονομένως ως προς το διαχρονικό τους αποτέλεσμα ».

Βάσει των όσων προκαταρκτικά αναφέρθηκαν στη σκέψη 9, δεύτερη φράση, της ίδιας απόφασης του Δικαστηρίου, δηλαδή ότι οι ουσιαστικοί κανόνες « ερμηνεύονται συνήθως ως μη αφορώντες διαμορφωθείσες προ της ενάρξεως της ισχύος τους καταστάσεις, παρά μόνο εφόσον από τη διατύπωσή τους, τον επιδιωκόμενο σκοπό ή την οικονομία τους προκύπτει σαφώς ότι πρέπει να τους προσδοθεί ένα τέτοιο αποτέλεσμα », το Δικαστήριο περαιτέρω, με τις σκέψεις 12 ώς 15, δέχτηκε ότι ο κανονισμός τον οποίο αφορούσε εκείνη η διαδικασία δεν είχε αναδρομικό αποτέλεσμα.

Οι διατάξεις του κανονισμού 1697/79 (περί της εισπράξεως εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών), που αναφέρονται στα περιστατικά της προαναφερθείσας απόφασης, καταδεικνύουν πράγματι σαφώς ότι οι προδικαστικοί και οι ουσιαστικοί κανόνες που περιέχονται στις εν λόγω διατάξεις συνδέονται μεταξύ τους αρρήκτως [2]. Στην υπό κρίση υπόθεση, αντιθέτως, κατά τη γνώμη μου, δεν συμβαίνει το ίδιο. Μόνο οι δύο πρώτες παράγραφοι του άρθρου 2 του κανονισμού 1136/79 περιέχουν σαφώς ουσιαστικές διατάξεις, δηλαδή περιγραφή των υποχρεώσεων που βαρύνουν τον παραγωγό ο οποίος εισάγει και μεταποιεί κρέας. Όσον αφορά την τρίτη παράγραφο του άρθρου 2, είναι ενδεχομένως ακόμα δυνατό να

2 — Παρατηρώ σχετικά ότι αυτό επιβεβαιώνει για μια ακόμη φορά το ενδιαφέρον που έχουν οι νομικοί να γνωρίζουν τα σχετικά περιστατικά στα οποία το σκεπτικό αναφέρεται. Η τωρινή συνήθειά μου να αναφέρομαι λεπτομερώς στις προτάσεις μου στα πραγματικά περιστατικά στηρίζεται σ' αυτό το ενδιαφέρον.

λεχθεί ότι η υποχρέωση αποδείξεως την οποία προβλέπει συνδέεται αρρήκτως με ουσιαστικούς κανόνες σχετικούς με την προθεσμία μεταποιήσεως.

Οι λεπτομερείς εφαρμογές του συστήματος αποδείξεως που αποτελούν το αντικείμενο της υπό κρίση διαφοράς ορίζονται χωριστά στην τέταρτη παράγραφο του άρθρου 2, όπως συμπληρώθηκε, με τον τρόπο που αναφέρθηκε στην αρχή, από το πρώτο άρθρο του κανονισμού 3584/81. Το εν λόγω σύστημα συμπληρωματικής αποδείξεως, στο οποίο αναφέρεται αποκλειστικά το πρώτο ερώτημα του παραπέμποντος δικαστή, πρέπει ασφαλώς να θεωρηθεί, κατά την άποψή μου, διαδικαστικός κανόνας που δεν συνδέεται αρρήκτως με ουσιαστικούς κανόνες, τουλάχιστο όχι κατά τρόπο πιο έντονο από ό, τι κατ' ανάγκη συμβαίνει με τους περί αποδείξεως κανόνες. Με τις διευκρινίσεις που έδωσα προ ολίγου, θεωρώ περαιτέρω, μέσα στο πνεύμα των προαναφερθεισών προτάσεων της γενικής εισαγγελέα Rozès ότι ένα παρόμοιο σύστημα αποδείξεως εφαρμόζεται αμέσως (όχι μόνο στις διαδικασίες που έχουν κινηθεί μεταγενέστερα, αλλά επίσης) σε όλες τις διαφορές που εκκρεμούν κατά το χρονικό σημείο της θέσεώς τους σε ισχύ, χωρίς να πρέπει να γίνεται λόγος σχετικά περί αναδρομικού αποτελέσματος.

II.3. *Συμπέρασμα*

Βάσει των προηγουμένων μου σκέψεων, προτείνω να δοθεί στο πρώτο ερώτημα του παραπέμποντος δικαστή η ακόλουθη απάντηση:

« Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3584/81 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 1981 (ΕΕ 1981, L 359, σ. 16), περιέχει διαδικαστικό κανόνα που πρέπει να τηρείται επίσης και στις δικαστικές διαδικασίες που κινήθηκαν μετά την 1η Ιανουαρίου 1982 και αφορούν αιτήσεις αποδεσμεύσεως εγγυήσεως κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1136/79 της Επιτροπής, της 8ης Ιουνίου 1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/025, σ. 124) οι οποίες υποβλήθηκαν προγενεστέρως, αλλά απορρίφθηκαν εν όλω ή εν μέρει από τις αρμόδιες διοικητικές αρχές, υπό τον όρο η εν λόγω αίτηση αποδεσμεύσεως της εγγυήσεως να έχει υποβληθεί εντός προθεσμίας επτά μηνών μετά το μήνα της εισαγωγής, συνοδευόμενη από τα μέχρι τότε ισχύοντα αποδεικτικά έγγραφα, που να αποδεικνύουν τη μεταποίηση του εισαχθέντος κατεψυγμένου κρέατος εντός προθεσμίας τριών μηνών από το μήνα της εισαγωγής τους. Σε αιτήσεις της αρμόδιας διοικητικής αρχής, όπως συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση η παρούσα απάντηση εφαρμόζεται κατ' αναλογία. »

Για την περίπτωση που το Δικαστήριο δεν θα μπορούσε να συμφωνήσει με την απάντηση αυτή, προτείνω, για τους λόγους που έχω επισημάνει στο τμήμα II, σημείο 1, των παρουσών προτάσεων (δυσμενής διάκριση κατά την έννοια του άρθρου 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ), να δοθεί η ακόλουθη απάντηση στο τέταρτο ερώτημα του παραπέμποντος δικαστή:

« Το άρθρο 2, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1136/79 είναι ανίσχυρο καθόσον η διάταξη αυτή αναφέρεται στην ομάδα Ι.4 του παραρτήματος του εν λόγω κανονισμού. »

Κατά τη γνώμη μου, παρέλκει κάθε απάντηση του Δικαστηρίου στο δεύτερο και τρίτο ερώτημα του παραπέμποντος δικαστή.